

Koen Metsu (N-VA) en advocaat Walter Damen starten Antwerps centrum voor (ex-)gevangenen

'Achter slot en grendel start radicalisering pas'

► In de Antwerpse gevangenis moeten straks experts beschikbaar zijn die radicaliserende moslims begeleiden tijdens en na hun verblijf daar.

© FILIP VAN ROE / REPORTERS

Wat doe je met gevangenen die in hun cel geradicaliseerd zijn en na hun straf opnieuw in onze maatschappij belanden? Strafleiter Walter Damen en Koen Metsu (N-VA) denken daar een antwoord op te hebben. Ze starten een centrum in Antwerpen waar ze experts de geesten van (ex-)gevangenen willen laten bewerken.

(JBG)

Van simpele, Vlaamse jongere naar radicale moslim. Koen Metsu heeft als burgemeester van Edegem van dichtbij gezien hoe snel dat kan gaan. "We hebben één jongere uit onze gemeente die vandaag opgesloten zit omdat hij geradicaliseerd is. Ik ken zijn familie en zijn achtergrond en heb gemerkt hoe zelfs een sportieve jongen uit een goede omgeving besmet kan raken door een radicaal discours. Hij zocht zingeving - eerst in het

boeddhisme, maar hij kwam uiteindelijk bij een extreme vorm van de islam terecht."

Strafleiter Walter Damen knikt. "Ik heb al veel van die mensen verdedigd en ik zie een patroon. Het zijn vaak kwetsbare jongeren die niet goed in hun vel zitten en die een identiteit vinden door hun baard te laten groeien en een lang kleed te dragen. Als radicale moslim hebben ze plots een status."

Ons politie- en gerechtssysteem is er vandaag op voorzien om hen tijdig op te sporen en in te rekenen, maar dat repressie niet volstaat, is ondertussen afdoende gebleken. In de gevangenis radicaliseren de jongeren voort. Niet zelden omdat ze weinig of niet begeleid worden. "We moeten af van het idee dat alle problemen met radicale moslims verdwijnen als we ze achter slot en grendel steken", zegt Metsu. "Dan start het eigenlijk nog maar."

Metsu heeft zich de voorbije jaren verdiept in de problematiek en is samen met Damen op het idee gekomen om op zoek te gaan naar islamtheologen en imams die in discussie willen gaan met de radicale gevangenen en hen vooral ook na hun straf willen opvolgen. "Door gebrek aan middelen is het in de gevangenis al bijzonder moeilijk om die mensen de juiste begeleiding te geven, maar eenmaal buiten de muren gebeurt er nog minder mee", zucht Damen.

Damen: "Ik heb voorbeelden gezien van mensen die opgepakt worden omdat ze verdacht zijn van radicalisering. Dat gebeurt met veel machtsvertoon, handboeien, een blinddoek en zelfs een hoofdtelefoon. Maar veertien uur later wordt die verdachte weer vrijgelaten zonder enige vorm van opvolging. Dat is absurd."

Specialisten van hoog niveau

De strafpleiter ziet in ons land geen begeleiding op maat van geradicaliseerde ex-gevangenen. "Er bestaan wel justitiehuisen en er wordt die mensen advies gegeven om een imam of therapeut op te zoeken, maar dat is vrijblijvend. Eigenlijk zou dat een verplichting moeten zijn. Iedere week drie uur op gesprek bij een hoogopgeleide imam of islamconsulent die jou strikt opvolgt. En doe je dat niet? Dan vlieg je terug achter de tralies."

Momenteel beschikt de overheid echter niet over centra waar experts beschikbaar zijn die zo'n taak op zich kunnen nemen. En daarom willen Metsu en Damen in Antwerpen zelf met een proefproject starten. "We zouden het probleem simpelweg kunnen aanklagen en dan niets doen of wachten tot de overheid in actie schiet, maar dat willen we niet", zegt Metsu. "We ondernemen liever zelf iets."

Beide heren willen een centrum uit de grond stampen waar een handvol experts werkt. "Zo'n expert zal in de gevangenis van Antwerpen een zeer intensieve begeleiding kunnen voorzien van een geradicaliseerde gevangene en hem vooral ook nadien blijven volgen. En hij zal ook beschikbaar zijn voor ouders en familieleden. Want ook zij zitten met vragen."

Zowel burgemeester van Antwerpen Bart De Wever (N-VA) als de plaatselijke gevangenis en politie werden al gepolst. "Zij staan allemaal zeer positief tegenover het initiatief", zegt Damen. Onder anderen de Antwerpse imams Brahim Laytous en Suleyman Van Ael zouden mee hun schouders willen zetten onder het centrum.

"Het is belangrijk dat daar mensen werken van een hoog niveau", zegt

Metsu. "De meeste van die geradicaliseerde gevangenen beroepen zich op een handvol verzen uit de Koran die ze zeer strikt interpreteren. Ze kennen de Koran alleen maar vanuit extremistische hoek. Als je daar een theoloog tegenover zet die andere verzen kan aanhalen en hen leert kennismaken met een westerse vorm van de islam, dan heb je een kans om hen te deradicaliseren. Je moet hen als het ware overbluffen. Dat is onmogelijk voor ons, maar een imam met de juiste achtergrond kan dat wel."

Op zoek naar locatie

In februari hopen Damen en Metsu van start te kunnen gaan met het ambitieuze project dat 'DeRadiAnt' zal heten. "In eerste instantie zullen we dat aan een zeer lage kost doen. We zoeken een geschikte locatie, richten een secretariaat in en brengen een aantal experts samen. We hopen echter dat er nog mensen opstaan die samen met ons het centrum vorm willen helpen geven."